

El Líban: el país sense president

El Líban es troba actualment en una situació de crisi política, econòmica i social, agreujada per la pandèmia de COVID-19 i l'explosió en el port de Beirut en 2020.

El començament de la crisi

El Líban, un petit territori situat a Orient Mitjà, fronterer amb Israel, Síria i Jordània, es troba en un greu declini des de fa ja tres anys. La crisi econòmica libanesa va començar a l'agost de 2019, a causa d'una contínua inestabilitat monetària, corrupció accelerada, falta de diversificació d'activitats econòmiques, i guerres de poder per part de tercers països.

A més de problemes econòmics, el país té un buit governamental, que, de moment no tindrà resolució. Des de desembre de 2022, hi ha una vacant en la presidència del país i del gabinet executiu, la qual cosa vol dir que el govern està totalment incapacitat per a abordar els problemes, de qualsevol índole, pels quals està passant la nació. Michel Aoun, ex-president, va culminar el seu mandat a l'octubre de 2022 sense un successor designat per a prendre el seu lloc. No obstant això, no és la primera vegada que el Líban té un buit de poder, de fet, és la quarta. Això és perquè el país té importants fragmentacions religioses que

divideixen a la població, ja que en aquestes no hi ha cap grup majoritari. L'equilibri polític-religiós del Líban s'ha basat en una repartició equitativa del poder entre les tres principals ideologies, que són sunnita, xiïta i cristiana maronita. Aquest acord va ser pactat en 1943, "el Pacte Nacional" que es va ratificar després del final de la guerra civil passant-se a dir Acord de Taif. Conseqüentment, aquesta repartició del poder, la deterioració del compromís polític entre les esferes elits i les condicions politicoeconòmiques dificulten l'elecció d'un president. Aquesta crisi es va veure agreujada amb la pandèmia mundial COVID-19, i amb una de les majors explosions no nuclears de la història, la detonació de Beirut.

Font: Deutsche Welle, 2021.

Explosió a Beirut

L'incident va succeir a causa de la detonació de tones de nitrat d'amoni, un combustible químic usat comunament en el sector agrícola com un altament eficient fertilitzant de nitrat, però que ahora pot ser usat per a fer explosius. L'explosió va ocórrer en el port de Beirut, causant almenys 219 morts, 7000 ferits, i deixant a centenars amb discapacitats permanents. Segons l'organització de Supervisió de Drets Humans (The Human Rights Watch), alguns funcionaris públics estaven al corrent dels perills de l'amoni de nitrat i que la seva presència en el port podia resultar en un desastre humanitari.

És per això que líders libanesos han obstruït i retardat la recerca domèstica que busca trobar als culpables de l'explosió. Fins i tot han remogut a jutges que han qüestionat a diferents funcionaris polítics i de seguretat de gran interès.

Les famílies de les víctimes, grups de drets internacionals i locals han demanat una recerca independent duta a terme per un Consell de Drets Humans Internacional. No obstant això, és bastant complicat que els diferents actors de la sorra política vulguin a un cos internacional investigant qüestions de sobirania nacional, sobretot partits polítics paramilitars com Hezbollah, que és considerat com un grup terrorista pel govern dels Estats Units.

Crisi financera i econòmica

Des de 2019 la lliura libanesa ha perdut el 90% del seu valor original, impossibilitant l'accés a recursos bàsics: aigua, menjar, seguretat social, i educació. El desproveïment de combustible ha provocat talls d'electricitat generalitzada, durant fins a 23 hores al dia. Entre 2019 i 2021, la taxa d'inflació era 281%, mentre que bancs imposaven restriccions arbitràries a retirs d'efectiu.

A l'inici, en 2019 el govern va subsidiar imports de necessitat bàsica, com a combustible, blat, i medicines. Però en 2021, el banc central es va quedar sense fons per a finançar els imports, agreujant encara més els desproveïments. Fleques, hospitals i escoles no poden funcionar amb normalitat, i per tant els libanesos ha de realitzar cues d'hores per a aconseguir productes de necessitat bàsica. Les Nacions Unides estima que, per a març del 2021, 82% de la població vivien en pobresa, el triple que el número en 2020, el 74% amb ingressos inferiors als \$14 diaris.

En l'actualitat, al voltant del 82% de la població és pobra. El banc Mundial va classificar la crisi del Líban com una de les deu pitjors crisis econòmiques a novella global des del segle XIX, i probablement es troba entre les primeres tres. Comparem el canvi de divises d'avui, 27 d'abril de 2023, per a tenir una idea de la devaluació: un Euro equival a 16702 lliures libaneses. A més, el preu del pa incrementa diverses vegades al mes i el del combustible dos al dia.

Segons el banc mundial el PIB del país va caure de \$52 bilions en 2019 a un estimat de \$23.1 bilions en 2021, més de la meitat dels seus ingressos.

El PIB per càpita, va reduir dràsticament un 36.5%.
*Per conseqüent es pot entendre que és una situació crítica i insostenible per a la societat civil.

Conseqüències socials de la crisi

Les protestes anti-governamentals van començar en 2019, a causa de les situacions politicoeconòmiques del país. Al gener de 2020, a Trípoli, les Forces Internes de Seguretat (*ISF) van usar força per a dispersar a manifestants, ferint a centenars i matant a un protestant.

La Intel·ligència Militar és acusada d'haver torturat i segrestat a manifestants. Davant les corts militars, es va dur a terme una prossecució que va acusar els protestants abduïts, incloent a dos nens, amb terrorisme sentenciant-los amb almenys 35 anys de presó.

Periodistes, reporters i activistes, que denuncien les injustícies al Líban, reben cada vegada més amenaces i menys proteccions tant d'actors privats com d'autoritats. Però aquests no són els únics drets que l'estat no està respectant, sinó que també drets de les dones respecte a abusos físics o sexuals, l'explotació de treballadors domèstics emigrants que frega la servitud, i drets humans bàsics de les persones de la comunitat LGTB. Els nens no van rebre educació bàsica durant la pandèmia i fins i tot un any després d'ella. A més, en el codi penal del Líban es permet el càstig físic als infants a les escoles.

S'entén que, amb la falta de legislacions, regulacions i drets la situació continua empitjorant a mesura que passa el temps. El més afectats sent la població libanesa, els qui no compten amb serveis bàsics com a llum, aigua, seguretat social ni amb

protecció de part de les institucions públiques ja que el seu funcionament és gairebé obsolet.

Guerres Subsidiàries

Síria, l'Iran, Aràbia Saudita i altres poders regionals mantenen la seva influència al Líban a través del suport d'aliats polítics i de tercers. Usualment aquests poders decideixen portar les seves agendes polítiques en tercers països, en llocs claus per a les seves estratègies geopolítiques, i per a incrementar la seva influència religiosa en persones Xiïtes o Sunnites.

Els actors regionals solen barallar per poder finançar cossos militars o paramilitars que s'alineïn amb els seus interessos, sempre opositors als del seu enemic. Aquestes guerres empitjoren les situacions polítiques ja inestables del país i dificulten molt més les negociacions de pau.

Font: Te Ara, 2015

Posicions de la comunitat internacional

La Unió Europea té en lloc una sèrie de sancions focalitzades a oficials libanesos responsables per l'obstrucció a la formació d'un govern, la millora de mètodes de bona governança, responsabilitat i per malversació de recursos financers. Josep Borrell, Alt Representant de la UE va fer els següents comentaris en 2021: “Les eventuais sancions consistirien en la prohibició de viatjar a la UE i la immobilització de béns, per a les persones, i en la immobilització de béns, per a les entitats. A més, les persones i les entitats de la UE tindran prohibit posar fons a la disposició d'aquelles que figurin en la llista. Només en 2020, la UE va facilitar a aquest país ajudes per import d'uns 333 milions d'euros.” “Estem disposats a continuar ajudant al Líban una vegada que s'hagi celebrat un acord amb l'FMI. També podríem desplegar una nova missió d'observació per a assistir en les eleccions del pròxim any. També estem llestos per a debatre amb un nou govern les prioritats i àmbits clau de cooperació entre la UE i el Líban fins a 2027.”

els Estats Units també sanciona a individus amb connexions a Hezbollah, grup paramilitar terrorista.

Les *NU estan desenvolupant per la seva part un pla per a aconseguir les Metes de Desenvolupament Sostenible al Líban i és per això que el Secretari General de les Nacions Unides es va presentar el passat 14 de març de 2023 en el Fòrum Àrab Regional Per al Desenvolupament Sostenible a Beirut, per a parlar amb experts sobre com aconseguir l'agenda de 2030.

Tensions entre Israel i el Líban

Històricament les relacions entre Israel i el Líban han estat delicades, hi ha hagut múltiples enfrontaments militars entre ells i faccions paramilitars, a causa d'influències per tercers poders regionals.

El Líban té fronteres amb Israel i Palestina, una zona bastant conflictiva. El govern libanès refugia a Palestins que fugen del conflicte o que són expulsats d'Israel. Cal esmentar que en la part sud del Líban es troba Hamàs, una organització palestina, gihadista i islamista. Una organització que per al govern de Benjamin Netanyahu amenaça la seguretat nacional d'Israel.

El mes d'abril passat d'enguany la policia israeliana va aplanar Al Asaq, un temple musulmà en la part aquest de Jerusalem ocupada, on els creients anaven a passar la nit realitzant l'oració nocturna de Ramadà. La policia els va desallotjar a la força, acabant amb 25 ferits i 500 persones detingudes, tot va arribar ràpidament als mitjans de premsa. Poc després coets de Gaza i del territori libanès van sobrevolar Israel, en total es van llançar més de 44 coets. Aquests atacs, assegura el primer ministre Netanyahu, van ser perpetuats per milícies palestines com a resposta als bombardejos israelians tant a Gaza com contra objectius del moviment islamista Hamàs en el sud de Líban.

El Ministeri d'Exteriors del Líban va respondre presentant una queixa formal davant el Consell de Seguretat de l'ONU per la "violació flagrant de la sobirania del Líban, una flagrant violació de la resolució 1701 del Consell de Seguretat i una

amenança a l'estabilitat que gaudia el sud del Líban". Aquest Govern, ha rebutjat "l'ús del territori libanès per a dur a terme operacions que desequilibrin l'estabilitat", al mateix temps que ha demanat evitar qualsevol "escalada" de violència.

Per part seva, Israel considera que "l'Estat libanès és responsable per cada agressió que emani des del seu territori"

Així mateix, Hamàs ha denunciat un atac aeri a un hospital d'infants anomenat Al Durra a Gaza per part de forces israelianes. El Ministeri de Sanitat gazatí va assenyalar que l'atac "és una clara violació del dret internacional humanitari i de la Convenció de Ginebra, que estipula la protecció de les institucions de salut i les protegeix d'atacs militars".

Després d'aquests fets, dues dones israelianes van morir i una altra va sortir greument ferida en un presumpte atac palestí amb arma de foc a Cisjordània ocupada. Un portaveu de serveis d'emergències Maguén David Adom va comentar que la situació està sent investigada com un atac terrorista.

Hezbollah

El grup paramilitar ha dut a terme exercicis militars a la frontera amb Israel com a demostració del seu poder, aquest 30 de maig. Al voltant de 200 membres del grup van usar una gran quantitat de munició i un atac de drons per a prendre part en els exercicis del diumenge en *Aaramta, a 20 quilòmetres de la frontera d'Israel Nord. Es van fer entrenaments i proves d'atacs amb drons i francotiradors com si hi hagués un atac contra israelians com a part de la celebració de la retirada

d'Israel del sud del Líban el 25 de maig del 2000. Fins i tot, van utilitzar armes antiaèries, llançacoets i magranes propulsades per coets. Cal esmentar que no va haver-hi cap mort i que es pensa que es va fer com a resposta a l'últim atac aeri d'Israel que va matar a 30 palestí i va ferir a més de 90. El grup paramilitar ha llevado a cabo ejercicios militares en la frontera con Israel como demostración de su poder, este 30 de mayo. Alrededor de 200 miembros del grupo usaron una gran cantidad de munición y un ataque de drones para tomar parte en los ejercicios del domingo en Aaramta, a 20 kilómetros de la frontera de Israel Norte. Se hicieron entrenamientos y pruebas de ataques con drones y francotiradores

Nota conclusiva

El país enfronta problemes polítics, econòmics i socials significatius, i l'absència d'un govern en ple funcionament només agreuja la situació. L'explosió de Beirut i la pandèmia COVID-19 han tingut un impacte devastador al país, i la població està sofrint les conseqüències d'una economia en ruïnes. En l'actualitat les protestes per a mostrar el descontentament de la població no han cessat, de fet, l'última protesta del 22 de març de 2023 va ser organitzada per militars retirats cansats de veure el país pel qual van donar la seva vida, destrossat.

És important que la comunitat internacional faci costat al Líban i treballi per a trobar una solució estable i de llarga durada per a la prosperitat de la societat. No obstant això, és difícil limitar les constants intervencions per tercers països i encara més el de grups no governamentals que es beneficien de l'estat actual del Líban.

Yuliana Vázquez Hernández

Estudianta de Global Governance, Economics &
Legal Order

Fonts de referència:

- Lebanon. (2022). Human Rights Watch. <https://www.hrw.org/world-report/2022/country-chapters/lebanon>
 - Lebanon: Acute economic crisis forces families to skip meals. (2023, March 3). CARE International. <https://www.care-international.org/news/lebanon-acute-economic-crisis-forces-families-skip-meals#:~:text=The%20World%20Bank%20has%20classified,of%20fuel%2C%20twice%20a%20day>.
 - Overview. (n.d.). World Bank. <https://www.worldbank.org/en/country/lebanon/overview>
 - Jazeera, A. (2023a, March 22). Lebanese take to streets as anger over economic meltdown grows. News | Al Jazeera. <https://www.aljazeera.com/news/2023/3/22/lebanese-take-to-streets-as-anger-over-economic-meltdown-grows>
 - Tras tocar fondo, es crucial que el Líbano vuelva a resurgir | EEAS. (n.d.). https://www.eeas.europa.eu/eeas/tras-tocar-fondo-es-crucial-que-el-1%C3%ADbano-vuelva-resurgir_es
 - Mafud, A. T. (2022, November 2). Corralito económico y político: ¿cómo llegó el Líbano a esta crisis? El Economista. <https://eleconomista.com.ar/internacional/corralito-economico-politico-como-llego-libano-esta-crisis-n57259>
 - Lebanon | United Nations Secretary-General. (n.d.). <https://www.un.org/sg/en/countries/lebanon>
 - Departamento de Seguridad Nacional. (2023, 2 de abril). Líbano: crisis política y económica [Comunicado de prensa]. <https://www.dsn.gob.es/es/actualidad/sala-prensa/1%C3%ADbano-crisis-pol%C3%ADtica-econ%C3%ADmica>
 - EGIC. (2021, March 4). Lebanon: Proxy Battlefield. EGIC. <https://www.egic.info/lebanon-proxy-battlefield>
-

- Público. (2023, April 7). Israel ataca Líbano y Gaza en plena escalada de tensión en Oriente Medio tras el asalto a la mezquita de Al Aqsa. Público. <https://www.publico.es/internacional/israel-ataca-libano-gaza-plena-escalada-tension-oriente-medio-asalto-mezquita-aqsa.html>
- Europa Press. (n.d.). Líbano percibe la tensión con Israel como una “amenaza directa” y mantiene al Ejército en alerta. europapress.es. <https://www.europapress.es/internacional/noticia-libano-percibe-tension-israel-amenaza-directa-mantiene-ejercito-alerta-20230407133002.html>

Publicat per:

**Asociación para las
Naciones Unidas
en España**
United Nations Association of Spain

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors

**Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya**
United Nations Association of Spain

ABRIL 2023

